

Flanders
State of the Art

Raccoon in Flanders

International meeting on raccoon management – October 19th 2022

Bram D'hondt, Tim Adriaens

bram.dhondt@inbo.be

RESEARCH INSTITUTE
NATURE AND FOREST

Legal setting

▶ On holding

- Banned since **2009** (positive list) as part of **animal welfare** legislation, enforced through **welfare inspection**
- Banned since **2016** (Union list) as part of **invasive alien species** legislation, enforced through **nature inspection**

▶ On control

- **Annex 3.1** of **Soortenbesluit** ([link](#))
- **Lethal** or **non-lethal** means; in the former case, in a **humane** manner
- **Trapping** and **shooting** allowed
- Permission needed from **landowner**

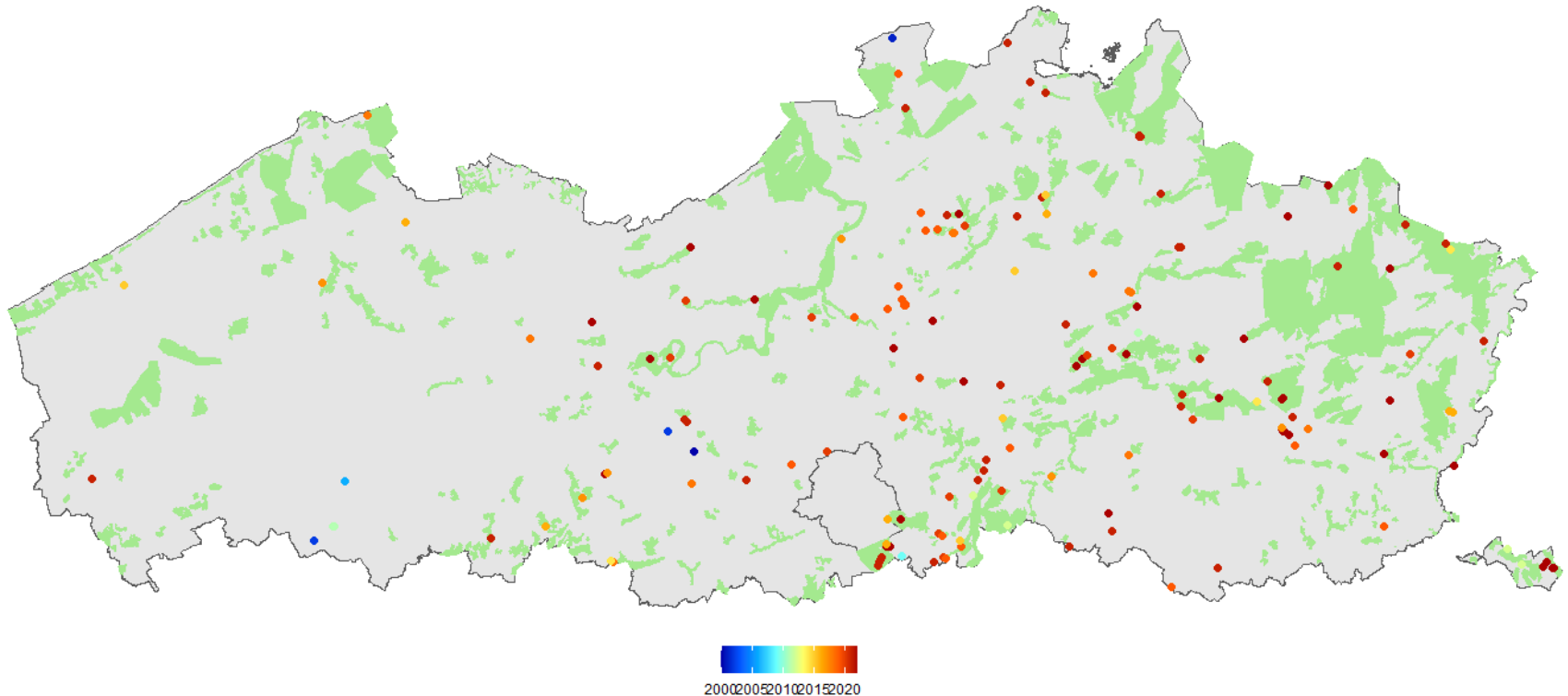
Legal setting

- ▶ To **avoid dumping** of invasive pets and to ease **approval from landowners**, a limited number of **sanctuaries** and **zoos** are allowed to accept, hold, transport and exchange Union list animals
- ▶ For **raccoon**, e.g.
 - Natuurhulpcentrum Vzw (prov. Limburg)
 - Zoo Antwerpen (prov. Antwerpen)
 - Zoo Planckendael (prov. Antwerpen)
- ▶ See presentation from **Frederik Thoelen** (Natuurhulpcentrum)

Distribution and trend

► Distribution

- Scattered observations
- Mostly **opportunistic records** from citizens
- **Eastern** half of Flanders
- Pet escapes? **Dispersers** (south and east)!

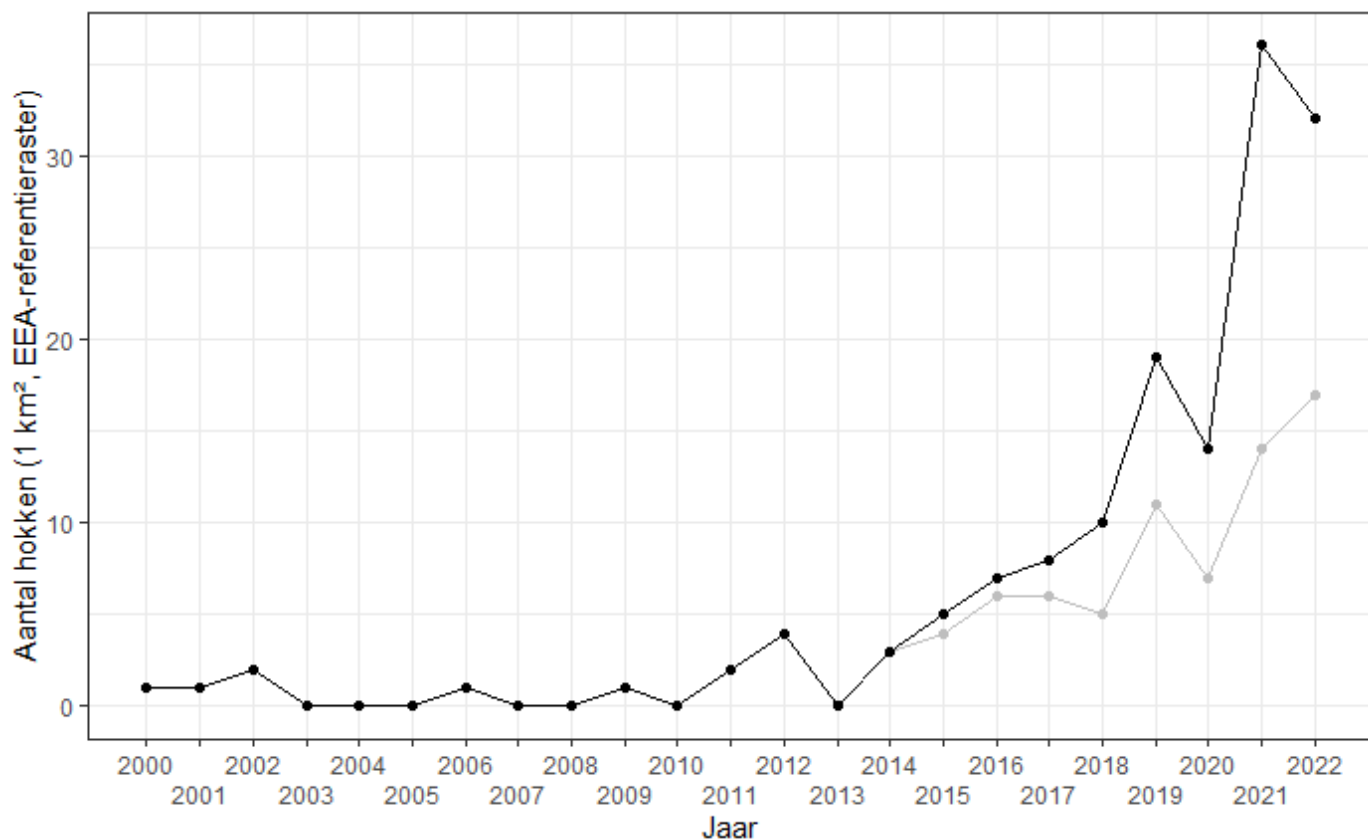
Cumulative **distribution** of **raccoon** in **Flanders** (2000-2022, blue to red).

Source: GBIF.org (accessed 03/10/2022; mainly based on Vanreusel et al., 2022).

Distribution and trend

► Trend

- **Upwards**
- Uncorrected

Number of 1 km² **grid cells** with **raccoon** observations in **Flanders** (black: all; grey: validated).

Source: GBIF.org (accessed 03/10/2022; mainly based on Vanreusel et al., 2022).

Case “Balti”

- ▶ September 2021
- ▶ **Stowaway on ship** from Baltimore to Zeebrugge
- ▶ Federal vs. Flanders
- ▶ **Animal Health vs. IAS Regulation**
- ▶ **Health risk assessment**
 - high : Animal Health
 - low : IAS Regulation
- ▶ **Primary introductions !**

vrt.be

Krant van West-Vlaanderen

Layerace on Freepik

Ecology

- ▶ **Reproduction confirmed**
 - Autopsies
 - Sightings
- ▶ Yet, no clear view on population **establishment** and **dynamics**

INBO (2016)

E. Bruyninckx (2019) - @ Duffel

Impact

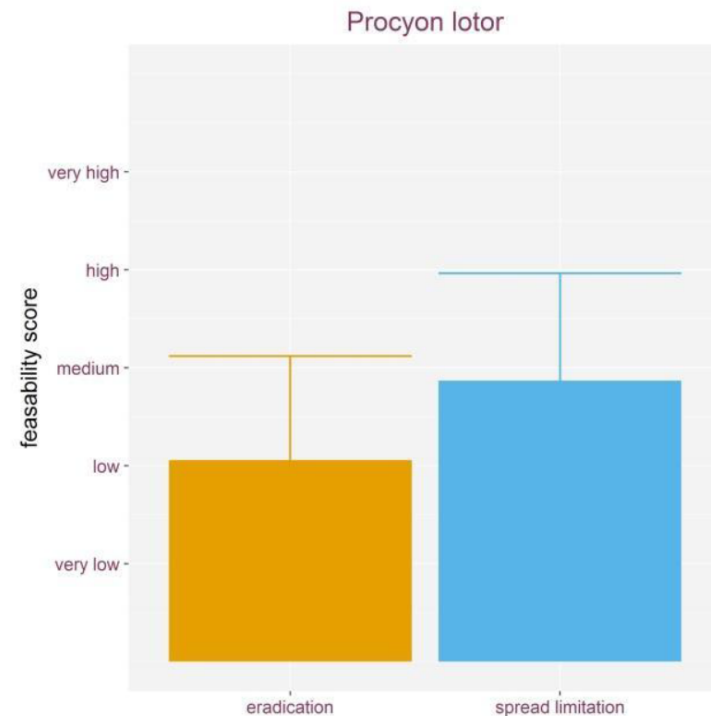
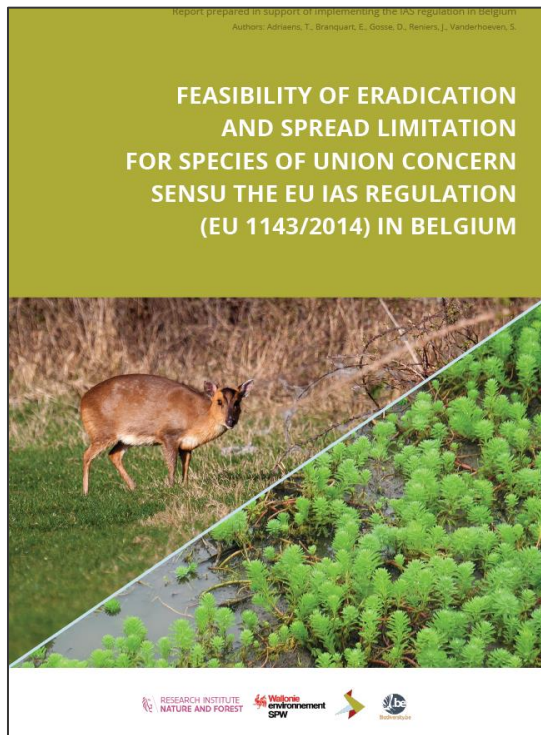
Source: waarnemingen.be. Ownership: on picture.

- ▶ No registered **biodiversity impacts** (yet), but assumed to be similar to elsewhere
- ▶ About **one in two** occupied grid cells (2016-'22) overlap with **Natura 2000** network
- ▶ **Human-raccoon** and **raccoon-pet** conflicts may be on the rise, but data lacking

Management

► Goal

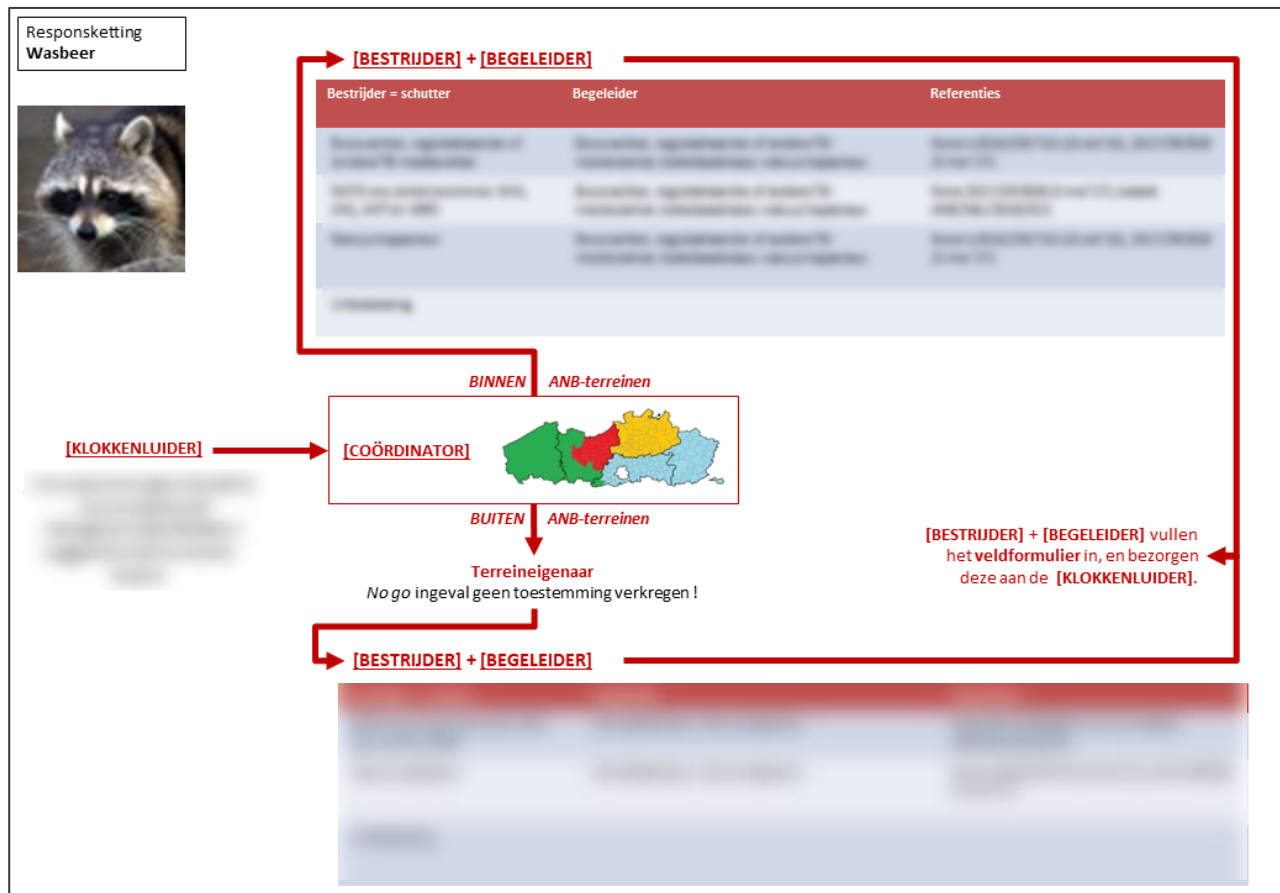
→ “[Stakeholder] consensus on **spread limitation** [with] **rapid eradication** of raccoon in the **Atlantic region**.” (Adriaens et al. 2019)

Rapid response chain

► Agency for Nature & Forests (ANB)

→ From observer and whistleblower to *in situ* control

Control options

- ▶ So far, experience is **limited**
- ▶ Annex 3.1 of Soortenbesluit ([link](#))
- ▶ **Cages**
 - Default option
 - See next presentation
- ▶ **Traps**
 - Lethal traps must be selective
- ▶ **Guns**
 - In theory also air guns (PCP)
- ▶ **Support**
 - Thermal imaging

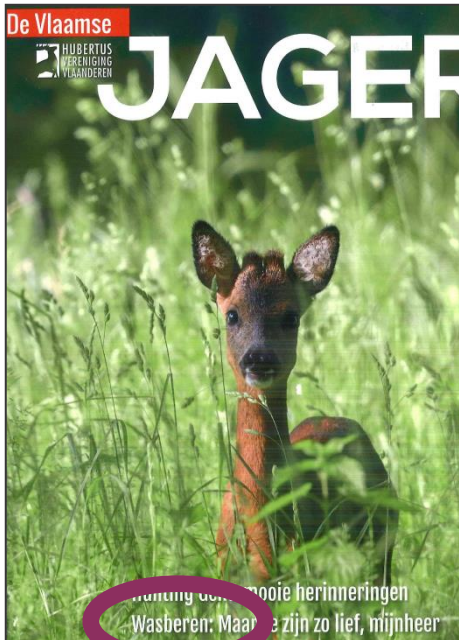
Bram D'hondt, RATO vzw

Roy Sugoto

Communication and social acceptance

- ▶ General public : no major controversies so far, but **fragile**
 - Impacts on health and on pets score better than on biodiversity
- ▶ Stakeholders (conservationists, hunters) : increasing **interest**
- ▶ **Ecopedia.be** : information hub on management

Vlaanderen verklaart wasbeer de oorlog

Exotische dieren rukken langzaam maar zeker op vanuit Wallonië

'Eerdere wasbeer in Vlaanderen is er een te veel.' Natuurpunt en het Agentschap Natuur en Bos doen er alles aan om de veroveringstocht van de wasbeer vanuit Wallonië naar Vlaanderen af te blokken. 'Die beesten horen thuis in Noord-Amerika. Als ze hier beginnen te kwelen, krijg je ze nog moeilijk weg.'

WILLY DE BUCK

Begin dit jaar werd er al een tijdje gevangen in Hasselt, en ook in Geraardsbergen en Bree maken ze nu jacht op een wasbeer. De kleine teddy's zien er met hun zwarte masker en hun geringde staart zeer lief uit, maar ze zijn hier absoluut niet welkom. Net zo min als de ontsnapte stinkdieren, nertsen, neushorntjes en wasbeerhonden die wel eens opduiken. In Wallonië wonen al zoveel kolonies wasberen dat de strijd verloren lijkt, maar in Vlaanderen blijven ze nog altijd een uiterst zeldzame verschijning. Al is iedereen er zeker van dat ze langzaam aan het oprukken zijn.

'Ze hebben vanuit Duitsland al grote delen van Wallonië ingepalmd', zegt Gert Van Hooydonck van het Agentschap Natuur en Bos. 'In sommige Duitse streken zijn ze een echte plaag. Ze terroriseren er hele wijken. Het zijn heel vindingrijke beesten - zeer goede gevoelklimmers ook - die altijd wel een gaatje vinden om een huis binnen te dringen, op zoek naar eten. Als je in de buurt van zo'n kolonie woont, kan je je huis maar beter ombouwen tot een echte vesting met metershoge drad en met pinnetjes op de dakgoten.'

Monnikenwerk

'Het is niet duidelijk of het in Geeraardsbergen en Bree om ontsnapte huisdieren gaat, of om wilde wasberen die vanuit Wallonië naar Vlaanderen gemigreerd zijn', zegt Diemer Vercaillon van Natuurpunt. 'Maar waar ze ook vandaan komen, ze moeten weg. Ooit zijn er in de strook van Durdale enkele pilsaakhoorns verwilderd. Het heeft tien jaar geduurd om ze weer uit te roeien. De eerste tien kon je gemakkelijk vangen, maar de laatste tien zijn monnikenwerk. En als je er een handvol vergest, zijn ze in geen tijd weer met honderd!' 'Zelf mogen we die beren niet vangen, maar als we ze nu best spuiten in

een van onze natuurreservaten, dan brengen we het Agentschap Natuur en Bos op de hoogte. Daar beschikken ze over vangkasten om exotische zoogdieren te strikken en naar opvangcentra te brengen.'

zegt Tim Adriaens van INBO. 'Daar kan snel verandering in komen. De Europese Unie heeft een paar dagen geleden een verordening goedgekeurd om de verspreiding van uitheemse diersoorten tegen te gaan. De zwarte lijst zal pas tegen september klaar zijn, maar de kans is groot dat ook de wasbeer een plaats zal krijgen. Streken waar de wasbeer nog niet voorkomt, zullen dan verplicht worden om inrichtingen meten af te vangen, zodat ze de kans niet krijgen om zich voort te planten.'

Hij ziet er best schuldig uit, maar toch is de wasbeer niet welkom in Vlaanderen. 100 x

Beschrijving:
De wasbeer heeft een opvallend donker masker en een dikke zwartgeringde staart. Het dier is ongeveer zo groot als een kat en is een lenige klimmer. Diersoorten die een oppervlakkige gelijkenis vertonen, missen minstens één van deze kenmerken. Zo heeft de wasbeerhond geen geringde staart. Das evenmin, en deze soort heeft een helemaal andere (gestreepte) tekening op de kop. Bunzing ten slotte is veel kleiner, en heeft evenmin een geringde staart. Voor bijkomende informatie, zie de **early warning fiche** van deze soort op waarnemingen.be.

Beheeropties
Verwijdering van populatie
Voor wasbeer geldt de doelstelling van een totale verwijdering voor Vlaanderen, om negatieve impact tegen te gaan. Aangezien er momenteel maar een beperkt aantal exemplaren voorkomen, vermijdt verwijdering in deze vroege fase dat later meer exemplaren zouden moeten worden gedood. Bestrijding van wasbeer kan het best via afvangst, afschot (in mindere mate), of een combinatie van beide worden gerealiseerd.

Synopsis

- ▶ **Relatively little known** about raccoon in Flanders (i.c.w. other species)
- ▶ Further **increase** is expected

- ▶ Is **spread limitation** really a feasible goal? **Control?**
- ▶ Need for **capacity** increase
 - With conservationists
 - With hunters
 - With local authorities (e.g. municipalities)
 - With the private sector (e.g. pest control)
- ▶ With respect of **social acceptance**

- ▶ Knowledge **exchange**

Thanks !